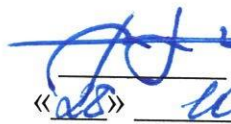
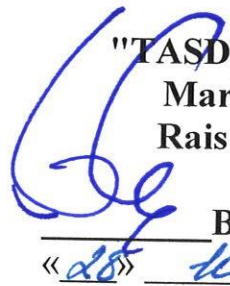

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MARKAZIY BANKNING
"DAVLAT BELGISI" DAVLAT UNITAR KORXONASI

"KELISHILDI"
"Davlat belgisi" davlat unitar
korxonasi Bosh direktori

B.D. Djumayev
«28» 10 2021 y.

"TASDIQLAYMAN"
Markaziy bank
Rais o'rinbosari

B.YU. Abubakirov
«28» 10 2021 y.

KORRUPSIYAGA QARSHI SIYOSAT

Amalda bo'lish muddati: «28» 10 2021 yildan «28» 10 2026 yilgacha Muddat uzatirildi _____ 20__ yilgacha	Holati: ☒ Amaldagi ☐ Eskirgan	Redakziya _0_ Nusha raqami _____ (hujjatlarini boshqarish va yuborishga mas'ul bo'lgan shahsning asl imzosi)
---	--	--

HUJJATLAR HAQIDAGI MA'LUMOT

Tuzildi:

Bosh yuriskonsult

imzo

14.10.21
sana

Muratov A.X.

**Standartlashtirish bo'yicha
yetakchi mutaxassis**

imzo

14.10.21
sana

Rakitskaya N.A.

Birinchi marta taqdim etilgan

Ushbu hujjatni qayta ko'rib chiqish PSK-01 "Hujjatlar va yezuvlarni boshqarish tartibi" hujjatida belgilangan talablarga muvofiq amalga oshiriladi. Korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashish funksiyalari yuklangan mansabdor shaxslar har yili bosh direktorga tegishli hisobot taqdim etadilar, uning asosida ushbu siyosatga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritilishi mumkin. Korrupsiyaga qarshi qabul qilingan siyosatni qayta ko'rib chiqish O'zbekiston Respublikasining amaldagi qonunchiligiga tegishli o'zgartirishlar kiritilgan taqdirda ham amalga oshirilishi mumkin.

Hujjatning joylashuvi va saqlanishi

Ushbu hujjatning asl nusxasi korrupsiyaga qarshi kurashish xizmatida saqlanadi. Ushbu hujjatning nusxalari xodimlar tomonidan "Egalar ro'yxati" ga muvofiq yoki bo'limlarda hujjatlarni boshqarish va nazorat qilish uchun mas'ul bo'lgan shaxslar tomonidan saqlanadi.

Bo'lim boshliqlari o'zlari boshqaradigan bo'limda (ishlab chiqarish uchastkasida) ish joylarida (zaruriyat bo'lganda) nusxalari mavjudligini ta'minlash, shuningdek tegishlilikini tekshirish va ikkinchi nusxalarning nusxalariga o'z vaqtida o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish uchun javobgardir.

O'ZGARISHLARNI RO'YXATGA OLISH VARAG'I

tahrir raqami, o'zgarishlar	O'zgarish mazmuni	Tasdiqlangan	Amalga oshirish	Yozuvlarni boshqarish uchun mas'ul shaxsning imzosi

MAZMUNI

Hujjat haqida ma'lumot	2
Hujjatni ko'rib chiqish davriyligi	3
Hujjat turgan joy va saqlanishi	
O'zgarishlarni ro'yxatga olish varag'i.....	
1 MAQSAD.....	4
2 QO'LLASH SOHASI.....	5
3 IZOHLAR.....	5
4 ANIQLASH TERMINLARI.....	6
5 Korrupsiyaga qarshi kurash faoliyatining asosiy tamoyillari.....	7
6 Siyosat doirasi va u qamrab oladigan shaxslar doirasi	8
7 Korrupsiyaga qarshi siyosatni amalga oshirish uchun mas'ul bo'lgan korxonaning mansabdor shaxslari.....	8
8 Korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashish bo'yicha xodimlar va korxonalarining majburiyatlari.....	9
9 Korrupsiyaga qarshi korxonalar tomonidan amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar.....	11
10 Xodimlarning xulq-atvori standartlarini joriy etish.....	12
11 Manfaatlar to'qnashuvini aniqlash va hal qilish.....	12
12 Ishbilarmonlik sovg'alari va ishbilarmonlik mehmondo'stligi almashinuvi qoidalarini.....	12
13 Korrupsiya xavfini baholash.....	12
14 Xodimlarga maslahat va treninglar.....	14
15 Ichki nazorat va audit.....	15
16 Korxonalar - kontragentlar va qaram korxonalar bilan o'zaro munosabatlarda korrupsiyaning oldini olish choralari.....	15
17 Korrupsiyaga qarshi kurashish sohasida huquqni muhofaza qiluvchi organlar bilan hamkorlik	16
18 Korrupsiyaga qarshi kurash siyosati talablarini bajarmaganlik uchun korxonalar va xodimlarning javobgarligi.....	17

1. MAQSAD

1.1. Korrupsiyaga qarshi kurashish siyosati ISO 37001:2016 xalqaro standartiga, O‘zbekiston Respublikasining qonun hujjatlariga muvofiq ishlab chiqilgan.

1.2. Korxonada korrupsiyaga qarshi kurashish siyosatini joriy etishning asosiy maqsadlari quyidagilardan iborat:

- Korxonada rahbariyati va xodimlarining faoliyatida korrupsion xatarlari xavfini minimallashtirish;
- Korxonada xodimlarining lavozimidan qat'iy nazar, kontragentlar va boshqa shaxslar o'rtasida korrupsiyaning har qanday ko'rinishdagi shaklini rad etish bo'yicha yagona siyosati tushunchasini shakllantirish;
- O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlariga muvofiq korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi asosiy talablarni tushuntirish;
- Korxonada korrupsiyaga qarshi kurashish boshqaruv tizimini doimiy ravishda takomillashtirib borish.

1.3 Korxonada korrupsiyaga qarshi siyosatni amalga oshirishda belgilangan maqsadlarga erishish uchun quyidagi vazifalar belgilanadi:

- korxonaning korrupsiyaga qarshi kurashish faoliyatining asosiy tamoyillarini mustahkamlash;
- korrupsiyaning ta'siri ostida bo'lgan shaxslar doirasini aniqlash;
- korxonaning korrupsiyaga qarshi siyosatini amalga oshirish uchun mas'ul bo'lgan mansabdor shaxslarni aniqlash;
- korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashish bo'yicha xodimlarning korxonada oldidagi majburiyatlarini belgilash va mustahkamlash;
- korxonada tomonidan amalga oshirilayotgan korrupsiyaga qarshi kurashish chora-tadbirlari ro'yxatini shakllantirish hamda ularni amalga oshirish (qo'llash) tartiblarini belgilash;
- korrupsiyaga qarshi siyosati talablarini bajarmaganlik uchun korxonada xodimlarining javobgarligini belgilash.

2. QO'LLASH SOHASI

Ushbu korrupsiyaga qarshi siyosat “Davlat belgisi” DUKning (keyingi o'rinlarda – korxonada deb yuritiladi) korxonada faoliyatida korrupsiyaning oldini olishga va unga chek qo'yishga qaratilgan ichki me'yoriy -huquqiy hujjat hisoblanadi. Ushbu hujjat korrupsiyaga qarshi boshqaruv tizimi (KQBT) tarkibiga kiruvchi boshqarma, bo'limlar, ishlab chiqarish sexlarida va uchastkalarda qo'llaniladi.

3. DALILAR

3.1. Me'yoriy hujjatlardan dalillar:

- ISO 37001:2016 Korrupsiyaga qarshi kurashish boshqaruv tizimi – talablar va ularni qo'llashga doir tavsiyalari” xalqaro standarti;
- 03.01.2017 yildagi 419-son “Korrupsiyaga qarshi kurashish to'g'risida”gi Qonun;
- 27.05.2019 yildagi “Korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PF-5729-sonli farmoni;
- 6.07.2021 yil “Korrupsiyaga qarshi kurashish faoliyatini samarali tashkil etishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida”gi PQ-5177-sonli farmoni.

4. ATAMALAR VA TA'RIFLAR

4.1 TA'RIFLAR:

Korrupsiya - bu shaxs tomonidan o'z mansab yoki xizmat mavqeidan o'z shaxsiy manfaatlarini yoki boshqa shaxslarning manfaatlarini ko'zlab moddiy yoki nomoddiy manfaatlar olish maqsadida qonunga xilof ravishda foydalanishi, shuningdek, bunday ne'matlarni qonunga xilof ravishda taqdim etishidir.

Korrupsiyaga qarshi kurashish -O'zbekiston Respublikasining mahalliy hukumat subyektlarining davlat hokimiyati organlari, mahalliy davlat hokimiyati organlari, fuqarolik jamiyati institutlari, korxonalar va jismoniy shaxslarning o'z vakolatlari doirasidagi faoliyati:

- a) korrupsiyaning oldini olish, shu jumladan korrupsiya sabablarini aniqlash va keyinchalik bartaraf etish (korrupsiyaning oldini olish);
- b) korrupsiyaga oid huquqbuzarliklarni aniqlash, oldini olish, ularga chek qo'yish, fosh etish va tergov qilish (korrupsiyaga qarshi kurashish);
- v) korrupsiyaga oid huquqbuzarliklar oqibatlarini minimallashtirish va (yoki) bartaraf etish.

Poraxo'rlik - bu har qanday qiymatning (moliyaviy yoki moliyaviy bo'lmagan) to'g'ridan-to'g'ri yoki bilvosita va joylashgan joyidan qat'iy nazar, amaldagi qonunchilikni buzgan holda, rag'batlantirish yoki mukofot sifatida nomaqbul foyda olishni taklif qilish, va'da qilish, topshirish, qabul qilish yoki so'rashdir. Ushbu shaxsning vazifalarini bajarishi munosabati bilan harakat qilayotgan yoki harakat qilishdan bosh tortgan shaxs.

Kontragent - mehnat munosabatlari bundan mustasno, korxonada shartnomaviy munosabatlarga kirishadigan har qanday mahalliy yoki xorijiy yuridik yoki jismoniy shaxs.

Tijorat poraxo'rlik - pul, qimmatbaho qog'ozlar, boshqa mol-mulknii tijorat yoki boshqa korxonada boshqaruv funksiyalarini bajaruvchi shaxsga qonunga xilof ravishda berish, unga mulkiy xizmatlar ko'rsatish, ushbu shaxsning egallab turgan mansabi munosabati bilan beruvchining manfaatlarini ko'zlab harakatlari (harakatsizligi) uchun boshqa mulkiy huquqlarni berish.

Manfaatlar to'qnashuvi - xodimning (korxonada vakilining) shaxsiy manfaatlarini (to'g'ridan-to'g'ri yoki bilvosita) uning rasmiy (mehnat) vazifalarini to'g'ri bajarishiga ta'sir qiladigan yoki ta'sir qilishi mumkin bo'lgan vaziyat va xodimning (korxonada vakilining) shaxsiy manfaatlarini va korxonaning huquqlari va qonuniy manfaatlarini o'rtasida ziddiyat yuzaga kelgan yoki yuzaga kelishi mumkin bo'lgan, xodimi (korxonada vakili) bo'lgan korxonaning huquqlari va qonuniy manfaatlariga, mulkiga va (yoki) ishchanlik obro'siga zarar etkazishi mumkin.

5. "Davlat belgisi" DUK korrupsiyaga qarshi kurashish faoliyatining asosiy tamoyillari.

"Davlat belgisi" DUK faoliyatida korrupsiyaga qarshi kurashishning asosiy tamoyillari.

5.1. O'zbekiston Respublikasining "Korrupsiyaga qarshi kurashish to'g'risida"gi Qonunining 4-moddasiga muvofiq korrupsiyaga qarshi kurashish **quyidagi asosiy prinsiplarga** asoslanadi.

- 1) qonuniylik;
- 2) fuqarolarning huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarining ustuvorligi;
- 3) ochiqlik va shaffoflik;
- 4) tizimlilik;
- 5) davlat va fuqarolik jamiyatining hamkorligi;
- 6) korrupsiyaning oldini olishga doir chora-tadbirlarining ustuvorligi;
- 7) javobgarlikning muqarrarligi.

5.2. "Davlat belgisi" DUKda korrupsiyaga qarshi kurashish tizimi quyidagi tamoyillarga asoslanadi:

a) “Davlat belgisi” DUKning Korrupsiyaga qarshi kurashish siyosatining tamoyillari amaldagi qonunchilik va umum e’tirof etilgan me’yorlarga muvofiq belgilanadi:

-korrupsiyaga qarshi olib borilayotgan chora-tadbirlar O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasiga zid bo‘lmasligi;

- O‘zbekiston Respublikasi tomonidan tuzilgan xalqaro shartnomalar zid bo‘lmasligi;

- O‘zbekiston Respublikasining “Korrupsiyaga qarshi kurashish to‘g‘risida”gi qonuni va “Davlat belgisi” DUKga nisbatan qo‘llaniladigan boshqa me’yoriy-huquqiy hujjatlar zid bo‘lmasligi;

b) “Davlat belgisi” davlat unitar korxonasi rahbariyatining shaxsiy namunasi tamoyili:

korxonada rahbariyati barcha darajadagi korrupsiyaning har qanday shakllari va ko‘rinishlariga nisbatan murosasiz munosabatning axloqiy me’yorini shakllantirishi, o‘z xatti-harakatlari bilan namuna bo‘lishi kerak.

c) xodimlarni jalb qilish tamoyili:

korxonada xodimlarining, lavozimidan qat’iy nazar, korrupsiyaga qarshi standartlar va tartiblarni shakllantirish va amalga oshirishda faol ishtirok etishi.

d) nol bardoshlik tamoyili:

korxonadagi korrupsiyani har qanday shakl va ko‘rinishda rad etish.

e) xavfni davriy baholash tamoyili:

“Davlat belgisi” DUK faoliyatiga xos korrupsiya xavflarini davriy ravishda aniqlaydi va baholaydi.

j) kontragentlarni majburiy tekshirish tamoyili:

Korxonada tomonidan kontragentlarni korrupsiyaga nisbatan yo‘lga qo‘yilganligi ishlarini tekshiradi. Shu jumladan, ularning korrupsiyaga qarshi o‘z choralarini va siyosati mavjudligini, ushbu Siyosat talablariga rioya qilishga tayyorligini hamda shartnomalarda korrupsiyaga qarshi shartlarni (bandlarni) kiritganligini, shuningdek tadbirkorlik faoliyatini yo‘lga qo‘yish va korrupsiyon holatlarni oldini olishda o‘zaro yordam ko‘rsatish va tartibga solish.

z) ochiqlik tamoyili:

Korxonada faoliyatni amalga oshirishda korrupsiyaga qarshi qabul qilingan qoidalar to‘g‘risida kontragentlarni, hamkorlarni va jamoatchilikni xabardor qilish.

i) doimiy nazorat va muntazam monitoring qilish tamoyili:

korrupsiyaga qarshi kurashish bo‘yicha joriy etilayotgan standartlar va tartib-qoidalar samaradorligini muntazam monitoring qilish, shuningdek ularning bajarilishini nazorat qilish.

k) javobgarlik va jazoning muqarrarligi tamoyili:

Korxonada xodimlarining mehnat majburiyatlarini bajarishi munosabati bilan korrupsiyaga oid huquqbuzarlik sodir etgan taqdirda, ularning lavozimidan, ish stajidan va boshqa shartlardan qat'iy nazar, jazoning muqarrarligi, shuningdek korrupsiyaga qarshi ichki siyosatni amalga oshirish uchun korxonada rahbariyatining shaxsiy javobgarligi.

6. Siyosatni qo'llash sohasi va unga bo'ysunadigan shaxslar doirasi

6.1. Siyosatga taalluqli shaxslarning asosiy qismi lavozimi va bajaradigan funksiyalaridan qat'iy nazar, u bilan mehnat munosabatlarida bo'lgan korxonada xodimlaridir.

6.2. Ushbu korrupsiyaga qarshi siyosat qoidalari, "Davlat belgisi" DUK tomonidan bunday shaxslar bilan tuziladigan shartnomalarda nazarda tutilgan bo'lsa, korxonada o'zlari bilan shartnoma munosabatlari tuzayotgan boshqa jismoniy va (yoki) yuridik shaxslarga nisbatan ham qo'llanilishi mumkin.

7. "Davlat belgisi" davlat unitar korxonasida korrupsiyaga qarshi kurash siyosatini amalga oshirish uchun mas'ul bo'lgan korxonaning mansabdor shaxslari.

7.1. Bosh direktor korxonada korrupsiyaga qarshi kurashishga qaratilgan barcha tadbirlarni tashkil etish uchun javobgardir.

7.2. Bosh direktor belgilangan vazifalardan, faoliyatning o'ziga xos xususiyatlaridan, shtat jadvalidan, tashkiliy tuzilmadan kelib chiqib, korrupsiyaga qarshi siyosatni amalga oshirish uchun mas'ul shaxsni yoki bir nechta shaxslarni tayinlaydi.

7.3. Korrupsiyaga qarshi siyosatni amalga oshirish uchun mas'ul shaxslarning asosiy vazifalari:

- korxonada korrupsiyaga qarshi kurashish masalalari bo'yicha qarorlar qabul qilish uchun tavsiyalar tayyorlash;
- korxonada korrupsiya xavfini keltirib chiqaradigan sabablar va shart-sharoitlarni bartaraf etishga qaratilgan takliflar tayyorlash;
- korxonada xodimlari tomonidan korrupsiyaga oid huquqbuzarliklarni aniqlashga qaratilgan nazorat tadbirlarini o'tkazish;
- korrupsion xavflarni baholashni tashkil etish;
- manfaatlarni ko'zlab yoki boshqa korxonada nomidan xodimlarni korrupsiyaga oid huquqbuzarliklarni sodir etishga undash holatlari, shuningdek korxonada xodimlari, kontragentlari yoki boshqa shaxslar tomonidan sodir etilgan korrupsiyaga oid huquqbuzarliklar to'g'risidagi ishlar bo'yicha hisobotlarni qabul qilish va ko'rib chiqish;

- korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashish bo'yicha o'quv tadbirlarini tashkil etish va xodimlarga individual maslahat berish;
- nazorat va huquqni muhofaza qiluvchi organlarning vakolatli vakillariga korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashish masalalari bo'yicha korxonada faoliyatini tekshirishda yordam ko'rsatish;
- huquqni muhofaza qiluvchi organlarning vakolatli vakillariga korrupsiyaga oid jinoyatlarning oldini olish yoki tergov qilish, shu jumladan tezkor-qidiruv tadbirlarini o'tkazishda yordam ko'rsatish;
- korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashish bo'yicha tadbirlar tashkil etish;
- xodimlar uchun individual maslahatlar;
- korrupsiyaga qarshi tashviqotni tashkil etishda ishtirok etish;
- korrupsiyaga qarshi kurashish natijalarini baholash va korxonada rahbariyatiga tegishli hisobot materiallarini tayyorlash.

7.4. Tashkil etilgan korrupsiyaga qarshi kurashish xizmatiga quyidagilar uchun javobgarlik va vakolatlar yuklangan:

- korxonada tomonidan korrupsiyaga qarshi kurashish tizimi talablarini ishlab chiqish va joriy etish ustidan nazoratni amalga oshirish;
- xodimlarga korrupsiyaga qarshi kurashish tizimi va korrupsiya bilan bog'liq masalalar bo'yicha maslahatlar berish;
- korrupsiyaga qarshi boshqaruv tizimining ISO 37001 xalqaro standarti talablariga muvofiqligini ta'minlash;
- boshqaruv organi va yuqori rahbariyatga korrupsiyaga qarshi kurashish tizimining bajarilishi to'g'risida hisobot berish, kerak bo'lganda, qonuniy va me'yoriy muvofiqlikni ta'minlash bo'yicha boshqa funksiyalar.

7.5 Korrupsiyaga qarshi kurashish xizmati korrupsiyaga yoki korrupsiyaga qarshi kurashishni boshqarish tizimiga taalluqli har qanday masala yoki muammoni yuqori darajada ko'rib chiqish zarurati tug'ilgan taqdirda, boshqaruv organi va yuqori rahbariyat to'g'ridan-to'g'ri va darhol kirish huquqiga ega.

8. Korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashish bilan bog'liq korxonada xodimlari va rahbariyatining majburiyatlari

8.1. Korxonadagi lavozimi va ish stajidan qat'iy nazar, barcha xodimlar o'z vazifalarini bajarishlari bilan bog'liq holda:

- ushbu Siyosat qoidalariga amal qilish va uning tamoyillari va talablariga qat'iy rioya qilish;
- korrupsiyaga qarshi kurashish tizimi talablariga rioya qilish;
- korxonaga nisbatan qo'llaniladigan korrupsiyaga qarshi qonun hujjatlari talablariga rioya qilish;
- korxonada manfaatlarini ko'zlab yoki korxonada nomidan korrupsiyaga oid huquqbuzarliklarni sodir etishdan va (yoki) sodir etishda qatnashishdan bosh tortish;
- boshqalar tomonidan korxonada manfaatlarini yoki nomidan korrupsiyaga oid huquqbuzarlik sodir etishga tayyorlik yoki uni sodir etishda ishtirok etish sifatida talqin qilinishi mumkin bo'lgan xatti-harakatlardan voz kechish;
- xodimni korrupsiyaga oid huquqbuzarliklarni sodir etishga undash holatlari to'g'risida bevosita rahbarga, korrupsiyaga qarshi siyosatni amalga oshirish uchun mas'ul shaxsga yoki korxonada rahbariyatiga darhol xabar berish;
- boshqa xodimlar, kontragentlar yoki boshqa shaxslar tomonidan sodir etilgan korrupsiyaga oid huquqbuzarliklar holatlari to'g'risida xodimga ma'lum bo'lgan ma'lumotlar to'g'risida bevosita rahbarga, korrupsiyaga qarshi kurash siyosatini amalga oshirish uchun mas'ul shaxsga yoki korxonada rahbariyatiga darhol xabar berish;
- bevosita rahbarni yoki boshqa mas'ul shaxsni xodimning manfaatlar to'qnashuvi yuzaga kelishi yoki yuzaga kelishi mumkinligi to'g'risida xabardor qilish.

8.2 "Davlat belgisi" DUK rahbariyati o'z shubhalari to'g'risida vijdonan yoki asosli taxminlar asosida javob qaytarishdan qo'rqqanidan, maxfiy tarzda xabar qilinishini qo'llab-quvvatlash majburiyatini oladi;

• Rahbariyat xodimlarga quyidagi holatlar uchun jazo, kamsitish yoki intizomiy jazo choralarini (masalan, tahdid, chetlashtirish, lavozimini pasaytirish, lavozimga ko'tarilishning oldini olish, boshqa joyga ko'chirish, ishdan bo'shatish, qo'rqitish va ta'qib qilish yoki boshqa repressiya shakllari) qo'llanilmasligini ta'minlash majburiyatini oladi:

- 1) korxonada tomonidan pasaytirilmagan korrupsiya xavfining past darajasidan yuqori deb hisoblagan har qanday bitimni amalga oshirishdan bosh tortish;
- 2) pora olishga urinish, haqiqiy yoki gumon qilinayotganligi yoki korxonaning korrupsiya siyosati yoki korrupsiyaga qarshi boshqaruv tizimi talablari buzilganligi to'g'risida vijdonan yoki asosli ishonch bilan qilingan xabarlar (shaxsning o'zi buzilishda ishtirok etgan hollar bundan mustasno).

8.3. "Davlat belgisi" davlat unitar korxonasi har qanday shaklda pora olish-berishni taqiqlaydi.

8.4 “Davlat belgisi” DUK rahbariyati korrupsiyaga qarshi boshqaruv tizimini doimiy ravishda takomillashtirish majburiyatini oladi.

8.5 “Davlat belgisi” DUK rahbariyati va xodimlari korrupsiyaga qarshi siyosat talablari bajarilmagan taqdirda qonun hujjatlarida belgilangan tartibda javobgar bo'lishlarini xabardor.

9. Korrupsiyaga qarshi korxonada tomonidan amalga oshirilayotgan choratadbirlar

Yo'nalish	Tadbir
Me'yoriy yordam, xulq-atvor standartlarini belgilash va niyatlar deklaratsiyasi	Korxonada xodimlarining axloqiy va rasmiy xulq-atvor kodeksini ishlab chiqish, qayta ko'rib chiqish va yangilash
	Manfaatlar to'qnashuvi tartibini va manfaatlar to'qnashuvi deklaratsiyasini ishlab chiqish va amalga oshirish,
	Ishbilarmonlik sovg'alari va mehmondo'stligi belgilari almashinuvini tartibga soluvchi qoidalarni ishlab chiqish va qabul qilish
	Korxonaning iqtisodiy faoliyati bilan bog'liq shartnomalarga korrupsiyaga qarshi standart moddasini qo'shish
	Xodimlarning mehnat shartnomalariga korrupsiyaga qarshi qoidalarni kiritish
Korrupsiyaga qarshi kurashishning maxsus tartiblarini joriy etish	Ish beruvchining xodimlarini korrupsiyaga oid huquqbuzarliklarni sodir etishga undash holatlari to'g'risida xabardor qilish tartibini va bunday xabarlarni ko'rib chiqish tartibini, shu jumladan ko'rsatilgan ma'lumotlarni uzatish uchun qulay kanallarni yaratishni joriy etish.
	Boshqa xodimlar, korxonada kontragentlari yoki boshqa shaxslar tomonidan korrupsiyaga oid huquqbuzarliklar sodir etilganligi to'g'risida xodimga ma'lum bo'lgan ma'lumotlar to'g'risida ish beruvchini xabardor qilish tartibini joriy etish va bunday xabarlarni ko'rib chiqish tartibi, shu jumladan ko'rsatilgan ma'lumotlarni uzatish uchun qulay kanallarni yaratish
	Ish beruvchining xodimlarini manfaatlar to'qnashuvi yuzaga kelganligi va aniqlangan manfaatlar to'qnashuvini hal qilish tartibi to'g'risida xabardor qilish tartibini joriy etish.
	Korxonada faoliyatida korrupsiyaga oid huquqbuzarliklar to'g'risida xabar bergan xodimlarni rasmiy va norasmiy sanksiyalardan himoya qilish tartibini joriy etish.
	Manfaatlar to'qnashuvi to'g'risidagi yillik deklaratsiyani to'ldirish

	Korxonada faoliyatining korrupsiyaviy xavflarga eng ko'p duchor bo'lgan sohalarini aniqlash va korrupsiyaga qarshi tegishli choralarini ishlab chiqish uchun har yili korrupsiya risklarini davriy baholashni o'tkazish.
Xodimlarni o'qitish va xabardor qilish	Xodimlarni korxonadagi korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashish masalalarini tartibga soluvchi me'yoriy hujjatlar bilan imzolash bilan tanishtirish
	Korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashish bo'yicha o'quv tadbirlarini o'tkazish
	Korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha standartlar va tartiblarni qo'llash (rioya qilish) bo'yicha xodimlar uchun individual maslahatlarni tashkil etish
Korxonaning ichki nazorat va audit tizimining korrupsiyaga qarshi siyosati talablariga muvofiqligini ta'minlash.	Ichki tartib-qoidalarga rioya etilishini muntazam nazorat qilish
	Buxgalteriya hisobi ma'lumotlarini, birlamchi buxgalteriya hujjatlarining mavjudligi va haqiqiylikini muntazam nazorat qilishni amalga oshirish
	Korrupsiya xavfi yuqori bo'lgan sohalarida xarajatlarning iqtisodiy maqsadga muvofiqligini muntazam ravishda nazorat qilish: biznes sovg'a almashinuvi, vakiliy xarajatlar, xayriya ehsonlari, tashqi shaxslarni rag'batlantirish.
Mutaxassislarni jalb qilish	Davriy tashqi auditni tashkil qilish
	Korxonaning xo'jalik faoliyatini amalga oshirish va korrupsiyaga qarshi kurashish choralari tashkil etishda tashqi mustaqil ekspertlarni jalb etish.
Korrupsiyaga qarshi olib borilayotgan ishlar natijalarini baholash	Korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha ishlar natijalarini muntazam ravishda baholashni amalga oshirish
	Korrupsiyaga qarshi kurashish sohasida amalga oshirilgan ishlar va erishilgan natijalar to'g'risida hisobot materiallarini tayyorlash. Yiliga kamida bir marta korrupsiyaga qarshi boshqaruv tizimini tahlil qilish

10. "Davlat Belgisi" DUK xodimlarining xulq-atvor standartlarini joriy etish

10.1. Xodimlar o'rtasida korrupsiyaga qarshi xulq-atvor standartlarini joriy etish uchun korxonada ishbilarmonlik munosabatlari etikasiga ta'sir qiluvchi va xodimlarning va umuman korxonaning axloqiy, vijdonli xulq-atvorini shakllantirishga qaratilgan xodimlarning xatti-harakatlarining umumiy qoidalar va tamoyillar belgilanadi.

Bunday umumiy qoidalar va xulq-atvor tamoyillari bosh direktor tomonidan tasdiqlangan korxonada xodimlarining axloqiy va rasmiy xulq-atvor kodeksida mustahkamlangan.

11. Manfaatlarga to'qnashuvini aniqlash va boshqarish

11.1. Korrupsiyaga oid huquqbuzarliklarning oldini olishning asosiy elementlaridan biri korxonada xodimlarining faoliyatida manfaatlarga to'qnashuvini o'z vaqtida aniqlashdir.

Xodimlar o'z mehnat majburiyatlarini bajarish jarayonida kelib chiqadigan manfaatlarga to'qnashuvini aniqlash va hal qilish tartibini belgilash uchun korxonada manfaatlarga to'qnashuvi tartibi tasdiqlanadi.

12. Biznes sovg'alari va mehmondo'stlik belgilari almashinuvi tartibi

12.1. Korxonada xodimlarining mehnat faoliyatini amalga oshirish jarayonida ularning faoliyatiga uchinchi shaxslarning ta'sirini, shuningdek O'zbekiston Respublikasining amaldagi korrupsiyaga qarshi qonun hujjatlari normalarini buzish holatlariga yo'l qo'ymaslik maqsadida korxonada tomonidan "Korrupsiyaga qarshi kurashish to'g'risida"gi qonun hujjatlari normalarini buzish holatlariga yo'l qo'ymaslik maqsadida korxonada biznes sovg'alari va mehmondo'stlik belgilari bilan almashish tartibi tasdiqlanadi.

13. Korrupsiya xavflarini baholash

13.1. Korrupsiya xavflarini baholashning maqsadi korxonada faoliyatidagi aniq biznes jarayonlari va biznes operatsiyalarini aniqlashdan iborat bo'lib, ularning amalga oshirilishi korxonada xodimlari tomonidan shaxsiy manfaatlarga uchun ham, korxonada manfaati uchun ham korrupsiyaga oid huquqbuzarliklarni sodir etishi mumkin.

13.2. Korrupsiya xavflarini baholash korrupsiyaga qarshi siyosatning muhim elementidir. Amalga oshirilayotgan korrupsiyaga qarshi kurashish chora-tadbirlarining korxonada faoliyatining o'ziga xos xususiyatlariga mos kelishini va korrupsiyaning oldini olish uchun ajratilgan mablag'lardan oqilona foydalanishni ta'minlash imkonini beradi.

13.3. Korrupsiya xavflarini baholash korxonada muntazam ravishda amalga oshiriladi.

13.4. Korrupsiya xavflarini baholash tartibi:

- Korxonada faoliyatini alohida jarayonlar ko'rinishida taqdim etish, ularning har birida tarkibiy elementlarni ajratib ko'rsatish;

- “Tanqidiy nuqtalar”ni aniqlash – har bir jarayon uchun amalga oshirilishi korrupsiyaga oid huquqbuzarliklarni keltirib chiqarishi mumkin bo‘lgan elementlarni aniqlash;
- Amalga oshirilishi korrupsiya xavfi bilan bog‘liq bo‘lgan har bir element uchun mumkin bo‘lgan korrupsiya huquqbuzarliklarining tavsifini tuzish, jumladan:
 - ▲ "korrupsiyaga oid huquqbuzarlik" sodir etilganda kompaniya yoki uning alohida xodimlari tomonidan qo‘lga kiritilishi mumkin bo‘lgan foyda yoki afzallikning tavsifi;
 - ▲ korrupsiyaga oid huquqbuzarlikni sodir etish uchun "asosiy" bo‘lgan korxonadagi lavozimlar - korrupsiyaga oid huquqbuzarlik sodir etilishi mumkin bo‘lishi uchun korxonada qaysi mansabdor shaxslarining ishtiroki zarur;
 - ▲ korrupsiya buzilishining ehtimoliy shakllari;
- O‘tkazilgan tahlillar asosida "tanqidiy nuqtalar" va yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan korrupsion huquqbuzarliklarning qisqacha tavsifini tayyorlash.
- Korrupsiya xavfi yuqori bo‘lgan lavozimlar ro‘yxatini tuzish. Bunday lavozimlarni egallab turgan xodimlarga nisbatan korrupsiyaga qarshi kurashishning maxsus tartiblari va talablari belgilanishi mumkin, masalan, manfaatlar to‘qnashuvi to‘g‘risidagi deklaratsiyani muntazam ravishda toldirish.
- Korrupsiya xavfini bartaraf etish yoki minimallashtirish bo‘yicha chora-tadbirlar kompleksini ishlab chiqish. Bunday chora-tadbirlar har bir "tanqidiy nuqta" uchun ishlab chiqilishi tavsiya etiladi. Muayyan biznes jarayonining o‘ziga xos xususiyatlariga qarab, bunday choralar quyidagilarni o‘z ichiga olishi mumkin:
 - ▲ "tanqidiy nuqtada" xodim tomonidan harakatlar usuli va vaqtini batafsil tartibga solish;
 - ▲ funksiyalarni qayta taqsimlash;
 - ▲ korxonada xodimlarining tashqi o‘zaro hamkorligining protsessual shakllarini (kontragentlar, davlat organlari va boshqalar vakillari bilan) joriy etish yoki kengaytirish, masalan, bunday o‘zaro hamkorlikning ustuvor yo‘nalishi sifatida axborot texnologiyalaridan foydalanish;
 - ▲ qabul qilingan qarorlar natijalari bo‘yicha xodimlar uchun qo‘shimcha hisobot shakllarini tashkil etish;

korrupsion to‘lovlarni amalga oshirishni qiyinlashtiradigan cheklovlarni joriy etish va hokazo.

14. “Davlat belgisi” DUK xodimlariga maslahat berish va ularni o‘qitish.

14.1. Korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashish bo‘yicha xodimlarni o‘qitishni tashkil etishda uni o‘tkazish vaqtiga qarab o‘qitishning maqsad va vazifalari, tinglovchilar toifasi, o‘quv turini hisobga olish kerak.

14.2. O'qitishning maqsad va vazifalari mashg'ulotlarning mavzusini va shaklini belgilaydi. O'qitish, xususan, quyidagi mavzularda o'tkazilishi mumkin:

- iqtisodiyotning davlat va xususiy sektoridagi korrupsiyasi;
- korrupsiyaga oid huquqbuzarliklarni sodir etganlik uchun yuridik javobgarlik;
- korrupsiyaga qarshi kurashish masalalari bo'yicha qonun hujjatlari va korxonaning ichki hujjatlari talablari va ularni korxonada faoliyatida qo'llash tartibi bilan tanishish;
- mehnat vazifalarini bajarishda manfaatlar to'qnashuvini aniqlash va hal qilish;
- korrupsiya xavfi mavjud bo'lgan vaziyatlarda, xususan, davlat va boshqa korxonalarining mansabdor shaxslar tomonidan pora undirish holatlarida o'zini tutish;
- korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashish masalalari bo'yicha huquqni muhofaza qiluvchi organlar bilan o'zaro hamkorlik qilish.

14.3. O'qitishni tashkil qilishda tinglovchilar toifasini hisobga olish kerak. Ta'lim oluvchilarning quyidagi guruhlarini standart ravishda ajralib turadi: korxonada korrupsiyaga qarshi kurashish uchun mas'ul shaxslar; rahbarlar; faoliyati korrupsiya xavfining yuqori darajasi bilan bog'liq bo'lgan xodimlar, boshqa xodimlar. "Davlat belgisi" DUKda o'quv guruhlarini shakllantirishda muammo yuzaga kelgan taqdirda, guruhlariga bo'lingan holda o'qitish yakka tartibda maslahat berish yoki kelishuv asosida boshqa korxonalar bilan birgalikda o'qitish bilan almashtirilishi mumkin.

14.4. O'tkazish vaqtga qarab, mashg'ulotlarning quyidagi turlarini ajratish mumkin:

- ishga qabul qilingandan so'ng darhol korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashish bo'yicha o'qitish;
- xodim korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashish bilan bog'liq vazifalarni bajarishni nazarda tutuvchi boshqa yuqori lavozimga tayinlanganda malaka oshirish;
- korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi bilim va mahoratni tegishli darajada ushlab turish maqsadida korxonada xodimlarini davriy ravishda o'qitish;
- korrupsiyaga qarshi kurashish siyosatini amalga oshirishda kamchiliklar aniqlangan taqdirda qo'shimcha o'qitish, buning sabablaridan biri xodimlarning korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi bilim va mahoratni etishmasligi hisoblanadi.

14.5. Korrupsiyaga qarshi kurashish masalalari bo'yicha maslahatlar yakka tartibda amalga oshiriladi. Bunda "Davlat belgisi" DUK bunday maslahat uchun mas'ul shaxslarni belgilaydi. Korrupsiyaga qarshi kurashish va manfaatlar to'qnashuvini

hal qilishning alohida masalalari bo'yicha maslahatlar maxfiy tarzda amalga oshirilishi tavsiya etiladi.

15. Ichki nazorat va audit

15.1. “Davlat belgisi” davlat unitar korxonasi tadbirkorlik faoliyati ustidan ichki nazoratni amalga oshirish majburiyatiga ega.

15.2. Ichki nazorat tizimi faoliyatda korrupsiyaga oid huquqbuzarliklarning oldini olish va aniqlashga yordam beradi. Shu bilan birga, ichki nazorat va audit tizimining moliyaviy (buxgalteriya) hisobotlarining ishonchliligi va haqiqiyiligidini ta'minlash, me'yoriy-huquqiy hujjatlar va mahalliy normativ hujjatlar talablariga rioya etilishini ta'minlash kabi vazifalarni amalga oshirish eng katta qiziqish uyg'otadi. Buning uchun ichki nazorat va audit tizimi “Davlat belgisi” DUK tomonidan amalga oshirilayotgan korrupsiyaga qarshi siyosat talablarini inobatga oladi, jumladan:

- korrupsiyaning oldini olish va oldini olish bo'yicha olib borilayotgan ishlar nuqtai nazaridan ahamiyatli bo'lgan turli tashkiliy tartib va faoliyat qoidalariga rioya etilishini tekshirish;
- xo'jalik operatsiyalarini hujjatlashtirishni nazorat qilish;
- korrupsiya xavfi mavjud bo'lgan sohalarda olib borilayotgan operatsiyalarning iqtisodiy maqsadga muvofiqligini tekshirish.

15.3. Xo'jalik operatsiyalarini hujjatlashtirishni nazorat qilish, birinchi navbatda, korxonaning moliyaviy (buxgalteriya) hisobotlarini yuritish majburiyati bilan bog'liq bo'lib, tegishli qonunbuzarliklarning oldini olish va aniqlashga qaratilgan: norasmiy hisobotlarni tuzish, soxta hujjatlardan foydalanish, mavjud bo'lmagan xarajatlarni hisobga olish, birlamchi hujjatlarning etishmasligi, hujjatlar va hisobotlardagi tuzatishlar, hujjatlar va hisobotlarni muddatidan oldin yo'q qilish va boshqalar.

15.4. Korrupsiya xavfi sohalorida amalga oshirilayotgan operatsiyalarning iqtisodiy maqsadga muvofiqligini tekshirish - biznes sovg'alari, xarajatlar, xayriya ehsonlari, tashqi shaxslarni rag'batlantirish va boshqa sohalarda amalga oshiriladi. Shu bilan birga, noqonuniy harakatlar ko'rsatkichlari bo'lgan holatlarning mavjudligiga e'tibor qaratish lozim, masalan:

- xususiyati aniqlanmagan yoki shubhali bo'lgan xizmatlar uchun to'lov;
- tashqi shaxslarga, davlat mansabdor shaxslariga, nufuzli korxonalar xodimlariga va kontragentlarga qimmatbaho sovg'alar taqdim etish, transport, ko'ngilochar xizmatlar uchun haq to'lash, imtiyozli shartlarda kreditlar berish, boshqa qimmatbaho buyumlar yoki imtiyozlar berish;

- vositachiga yoki tashqi shaxsga korxonaga uchun odatiy to'lovdan yoki ushbu xizmat turi uchun to'lovdan oshib ketadigan to'lovni to'lash;
- bozor narxlaridan sezilarli farq qiladigan narxlarda sotib olish yoki sotish;
- shubhali naqd to'lovlar.

15.5. “Davlat belgisi” davlat unitar korxonasi tomonidan korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini ichki auditdan o'tkazish davriyligi – yiliga kamida bir marta belgilandi.

16. Kontragentlar va qaram korxonalarda o'zaro munosabatlarda korrupsiyaning oldini olish choralari

16.1. “Davlat belgisi” davlat unitar korxonasida kontragentlar bilan hamkorlikda olib borilayotgan korrupsiyaga qarshi kurashish ishlarida ikki yo'nalish mavjud. Ulardan birinchisi, tadbirkorlik faoliyatini vijdonan va halol yuritadigan, o'z obro'-e'tibori haqida qayg'uradigan, tadbirkorlik faoliyatini yuritishda yuksak axloqiy me'yorlarni qo'llab-quvvatlovchi, korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha o'z chora-tadbirlarini amalga oshiradigan, korrupsiyaga qarshi jamoaviy tashabbuslarda ishtirok etadigan korxonalar bilan ishbilarmonlik aloqalarini o'rnatish va qo'llab-quvvatlashdir.

Bunda “Davlat belgisi” DUK tomonidan kontragentlar bilan munosabatlarda “Davlat belgisi” DUKning korrupsion faoliyatga va boshqa vijdotsiz xatti-harakatlarga aralashish xavfini kamaytirish maqsadida kontragentlarni tekshirishning maxsus tartiblari joriy etiladi. Shu jumladan, bunday tekshirish potentsial kontragentlar to'g'risidagi ommaviy ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilishni o'z ichiga olishi mumkin: ularning biznes hamjamiyatidagi obro'si, bozordagi faoliyat muddati, korrupsiya janjalidagi ishtiroki va boshqalar.

Kontragentlar bilan o'zaro munosabatlarda korrupsiya xavfini baholash jarayonida qo'shilish va qo'shib olishlarni tuzishda e'tibor beriladi.

Kontragentlar bilan o'zaro hamkorlikda korrupsiyaga qarshi ish olib borishning yana bir yo'nalishi “Davlat belgisi” DUKda qo'llaniladigan dasturlar, siyosat, xulq-atvor standartlari, korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashishga qaratilgan tartib va qoidalarni ular o'rtasida tarqatishdir. Kontragentlar bilan tuzilgan shartnomalarga korrupsiyaga qarshi kurashish standartlariga rioya qilish bo'yicha muayyan nizomlar kiritilishi mumkin.

16.2. “Davlat belgisi” davlat unitar korxonasi korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha chora-tadbirlarning amalga oshirilish darajasi va amalga oshirilishining borishi to'g'risida, shu jumladan, tegishli ma'lumotlarni rasmiy veb-saytda joylashtirish orqali jamoatchilikni xabardor qiladi.

17. Korrupsiyaga qarshi kurashish sohasida huquqni muhofaza qiluvchi organlar bilan hamkorlik qilish

17.1. Huquqni muhofaza qiluvchi organlar bilan hamkorlik “Davlat belgisi” DUK tomonidan e’lon qilingan korrupsiyaga qarshi xulq-atvor standartlariga amalda sodiqligining muhim ko’rsatkichidir.

17.2. “Davlat belgisi” DUK xodimlariga ma’lum bo’lgan korrupsiyaga oid huquqbuzarliklar to’g’risida tegishli huquqni muhofaza qiluvchi organlarga xabar berish ommaviy ravishda majburiyatini o’z zimmasiga oladi.

17.3. “Davlat belgisi” davlat unitar korxonasi o’z xizmat vazifalarini bajarish chog’ida korrupsiyaga oid huquqbuzarlikka tayyorgarlik ko’rish yoki sodir etish to’g’risida ma’lum bo’lgan ma’lumotlar to’g’risida huquqni muhofaza qilish organlariga xabar bergan o’z xodimlariga nisbatan har qanday jazo choralarini qo’llamaslik majburiyatini oladi.

17.4. Huquqni muhofaza qilish organlari bilan hamkorlik quyidagi shakllarda ham namoyon bo'ladi:

- nazorat va huquqni muhofaza qiluvchi organlarning vakolatli vakillariga “Davlat belgisi” DUK faoliyatini korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashish masalalari bo’yicha tekshirishlarida yordam ko’rsatish;
- huquqni muhofaza qiluvchi organlarning vakolatli vakillariga korrupsiyaga oid jinoyatlarga chek qo’yish yoki tergov qilish, shu jumladan tezkor-qidiruv tadbirlarini o’tkazishda yordam ko’rsatish.

17.5. “Davlat belgisi” DUK rahbariyati va uning xodimlariga huquqni muhofaza qiluvchi organlar tomonidan korrupsiyaga oid faktlarni aniqlash va tergov qilish, korrupsiyaga oid huquqbuzarliklar to’g’risidagi ma’lumotlarni o’z ichiga olgan hujjatlar va ma’lumotlarni saqlash hamda huquqni muhofaza qilish organlariga uzatish bo’yicha zarur choralar ko’rishda ko’maklashish zarur. Murojaat materiallari va huquqni muhofaza qiluvchi organlarning so’rovlariga javoblar tayyorlashda ushbu ishga tegishli huquq sohasi mutaxassisleri jalb etiladi.

Rahbariyat va barcha xodimlar sud va huquqni muhofaza qilish organlarining mansabdor shaxslarining o’z xizmat vazifalarini bajarishiga aralashishiga yo’l qo’ymasliklari shart.

18. Korrupsiyaga qarshi kurashish siyosati talablarini bajarmaganlik uchun Korxonada va xodimlarning javobgarligi.

18.1. “Davlat belgisi” DUK va uning barcha xodimlari O’zbekiston Respublikasining amaldagi korrupsiyaga qarshi kurashish qonunchiligi me’yolariga, jumladan: O’zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi, O’zbekiston Respublikasining Ma’muriy javobgarlik to’g’risidagi kodeksi, O’zbekiston

Respublikasining “Korrupsiyaga qarshi kurashish to‘g‘risida”gi qonuni talablariga rioya etishi lozim.

18.2. Barcha xodimlar, egallab turgan lavozimidan qat’iy nazar, ushbu siyosat tamoyillari va talablariga rioya etilishi uchun O‘zbekiston Respublikasining amaldagi qonunchiligiga muvofiq javobgardirlar.

KELISHILGAN:

Bosh director o'rinbosari-
bosh muhandis

E.V. Depre

Bosh director o'rinbosari

I.K. Anarboyev

Mahfiy tartibot boshqarmasi boshligi v.b.

I.U. Tursunov

Personal bilan ishlash boshqarmasi boshligi

F.K. Xalilov